

ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว

ความหมาย

ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobility) อาจแยกอธิบายได้ดังนี้

ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม (Orientation) หมายถึงการแนะนำ การสอน หรือการทำให้คนตาบอดสามารถใช้ประสาทสัมผัสที่เขา มีอยู่ ซึ่งได้แก่ การเห็นที่เหลืออยู่ การได้ยินเสียง การสัมผัสทางกาย และการดมกลิ่น ตลอดจนจินตนาการต่างๆ ที่เขามีอยู่เพื่อให้เขารู้ยู่ตลอดเวลาว่า ในขณะที่เขาอยู่ที่ไหน ตัวเขาเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างไร และสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับอย่างไรในเรื่องตำแหน่งและทิศทาง

การเคลื่อนไหว (Mobility) หมายถึงการเคลื่อนไหว ซึ่งกินความหมายตั้งแต่การเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย เช่น แขน ขา ลำตัว ไปจนถึงการเคลื่อนที่โดยการเดิน หรือการใช้พาหนะทั้งภายในห้อง ในบ้านของตนเอง ในหมู่บ้าน ตลอดจนสถานที่ต่างๆ ทั่วไปตามที่ตนปรารถนา ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และปลอดภัย

ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวนั้น โดยปกติจะใช้รวมกันเสมอว่า โอ แอนด์ เอ็ม (O & M) จนติดปาก ซึ่งหมายถึงการที่เราสอน หรือฝึกให้คนตาบอดใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ที่เขาสามารถทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม แล้วเคลื่อนไหวหรือเดินทางไปในสถานที่ที่เขาต้องการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว อิสระ สะดวกสบายและปลอดภัย ความสำคัญของโอแอนด์เอ็มหรือการฝึกความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว

โอ แอนด์ เอ็ม มีความหมายและความสำคัญ

ต่อคนตาบอดมากที่สุด เมื่อเขาเรียนไปแล้ว เขาจะนำไปใช้ได้ทันทีทั้งหมด และต้องใช้ยู่ตลอดเวลา ตรงเท่าที่เขายังมีชีวิตอยู่ นักการศึกษาตาบอดอาวุโส ผู้หนึ่งคือ ดับเบิลยู แสงคล์ เลวี (W.Hanks Levy) กล่าวไว้ว่า "การฝึกความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งที่ทำให้คนตาบอดมีความเชื่อมั่นหรือความมั่นใจในตนเองมากที่สุด ไม่มีสิ่งอื่นใดจะเทียบได้" นักการศึกษาอีกท่านหนึ่งคือ โดนัลด์ แบลสซ์ (Donald Blasch) ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชา โอ แอนด์ เอ็ม จะต้องคิดพัฒนาวิธีการสอน เพื่อให้คนตาบอดสามารถเอาชนะอุปสรรค และแก้ปัญหาต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวันได้ยู่ตลอดเวลา" จากคำพูดของท่านทั้งสองเป็นการยืนยันอย่างดีถึงความสำคัญ ของวิชา โอ แอนด์ เอ็ม

ปัจจุบันวิชา โอ แอนด์ เอ็ม จึงเป็นวิชาที่สำคัญมากที่สุดวิชาหนึ่งที่นักเรียนตาบอดจะต้องเรียน ตั้งแต่เริ่มแรกที่เข้ามาในโรงเรียน การเรียนจะเริ่มอย่างช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไปทีละขั้นอย่างมั่นคง นักเรียนจะได้รับการฝึกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้ถึงจุดหมายปลายทางของ โอ แอนด์ เอ็ม คือสามารถเดินทางได้อย่างอิสระ ทั้งนี้เพราะการเดินทางจะเป็นการเปิดโลกใหม่ให้นักเรียน ประสบการณ์ที่เขาได้รับจากการเดินทางจะช่วยให้เขาค้นเคยและได้คลุกคลีกับสังคมของคนปกติ เขาจะมีโอกาสไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ไปซื้อของ ไปและกลับที่ทำงานเอง เมื่อเขาโตขึ้น และเขาจะได้คำตอบของข้อสงสัยที่เขาเคยมี การเดินทางอย่างอิสระจึงเปรียบเสมือนสิ่งวิเศษที่จะตัดเครื่องพันธนาการ ซึ่งยึดคนตาบอดไว้ ออก เพื่อปล่อยให้เขาเป็นอิสระ สามารถกระทำ

พักแขน บาง

ดียวกันหรือ

ะมีเพิ่มขึ้น
ซ์ และเพื่อ
่วย และผู้-
ระสำหรับผู้
เบ็จยัยหนึ่ง-

วตราภาค

Disabled"

re, 1980.

ent.Saint

สิ่งต่างๆ ตามที่เขาปรารถนาได้ด้วยตนเองอย่างมั่นใจ การเรียนรู้วิธีเดินทางอย่างอิสระ จะไม่มีความจำเป็นสำหรับคนตาบอดเลย หากเขาต้องการเพียงแต่อาศัยอยู่ในบ้านและไม่ทำอะไรเลย

เนื้อหาของวิชา โอ แอนด์ เอ็ม

เนื้อหาของวิชาของ โอ แอนด์ เอ็ม ที่นักเรียนจะต้องเรียนที่สำคัญมีดังนี้ คือ

๑. ทักษะการเดินทางโดยใช้คนปกตินำทาง (sighted guide skills)

๒. วิธีป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ชนกับสิ่งกีดขวาง (protective techniques)

๓. วิธีใช้ไม้เท้า (cane techniques)

๔. วิธีข้ามถนน

๕. การฝึกประสาทสัมผัสต่างๆ

๖. วิธีการหาทางกลับเมื่อหลงทาง

๗. การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย หรือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

แจลล์ม แยมเอี่ยม

บรรณานุกรม

วิรัช ศรีตุลานนท์ วีระ ภูริพิทักษ์ และ แจลล์ม แยมเอี่ยม ความรู้พื้นฐานในการช่วยตนเองของเด็กตาบอด โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ๒๕๒๗

Allen, William, Anne Griffith and Cynthia Shaw. Instructor's Manual: Orientation and Mobility. New York, Infirmary Center for Independent Living, 1977.

Battista, Mark. Blindness and Low Vision. Orientation and Mobility's Association of Australia, Vol. 3, 1984.

Hill, Everett and Purvis Ponder. Orientation and Mobility Techniques. New York, American Foundation for the Blind, 1980.

Paskin, Nancy. Instructor's Manual: Sensory Development. New York, Infirmary Center for Independent Living, 1977.

Webster, Richard. The Road to Freedom. Illinois, Katan Publication, 1980.

Welsh, Richard L. Foundation of Orientation and Mobility. New York, American Foundation for the Blind, 1980.

เครื่อง
อุปกรณ์หรือ
บกพร่องท
ความบกพร
การแพทย์ใ
ประเภทขอ
อาจม
๑. ๑
(non-opt
๕

เตรียม

ให้พ

สถา

ร

มีผ